

UNITAT 5 Continua la història...

Objectius treballats a la Unitat 5

OBJECTIUS CURRICULARS EN L'ÀMBIT DE LLENGÜES A L'ESO	OBJECTIUS TREBALLATS AMB LA UNITAT DIDÀCTICA Continua la història...
1. Valorar la llengua i la comunicació com a mitjà per a la comprensió del món dels altres i d'un mateix, per participar en la societat plural i diversa del segle XXI, per a l'entesa i la mediació entre persones de procedències, llengües i cultures diverses, evitant qualsevol tipus de discriminació i estereotips lingüístics.	☒
2. Aconseguir la competència comunicativa oral, escrita i audiovisual en les llengües de l'escola per comunicar-se amb els altres, per aprendre (en la cerca i elaboració d'informació i en la transformació dels coneixements), per expressar les opinions i concepcions personals, apropiant-se de les riqueses culturals i transmetre-les, així com satisfer les necessitats individuals i socials.	☒
3. Aconseguir la competència en llengua catalana com a vehicle de comunicació parlada o escrita, per a la construcció dels coneixements, per al desenvolupament personal i l'expressió i per a la seva participació en les creacions culturals.	☒
4. Aconseguir la competència en llengua castellana de manera que sigui possible que, al final de l'educació obligatòria, s'utilitzin normalment i correctament les dues llengües oficials.	☒
5. Aconseguir la competència en llengües estrangeres com a eina d'aprenentatge de continguts diversos, com a font de plaer i de creixement personal i com a porta oberta a altres persones i cultures.	☒
6. Utilitzar amb autonomia i esperit crític els mitjans de comunicació social i les tecnologies de la informació i comunicació per obtenir, interpretar, elaborar i presentar en diferents formats informacions, opinions i sentiments diversos i per participar en la vida social.	
7. Interaccionar, expressar-se i comprendre oralment, per escrit o audiovisualment, de manera coherent i adequada als contextos acadèmic, social i cultural, amb una actitud respectuosa i de cooperació.	
8. Escoltar i comprendre informació general i específica, i expressar-se i interactuar en llengua estrangera en situacions habituals de comunicació, amb una actitud adequada, participativa, oberta i respectuosa i amb un cert nivell d'autonomia.	

9. Comprendre discursos orals i escrits en els diversos contextos de l'activitat acadèmica, social i cultural, i alhora valorar la lectura com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement d'un mateix i del món, i consolidar hàbits lectors.

10. Comprendre i crear textos literaris utilitzant els coneixements bàsics sobre les convencions dels gèneres, els temes i motius de la tradició literària i els recursos estilístics, tot valorant el coneixement del patrimoni literari com una manera de simbolitzar l'experiència individual i col·lectiva.

11. Aplicar de manera reflexiva els coneixements sobre el funcionament de la llengua i les normes d'ús lingüístic per comprendre i produir missatges orals i escrits amb adequació, coherència, cohesió i correcció, i transferir aquests coneixements a les altres llengües que s'aprenen a partir de la reflexió sobre els propis processos d'aprenentatge.

12. Conèixer la realitat plurilingüe de Catalunya, d'Espanya i del món actual, i valorar les varietats de la llengua i la diversitat lingüística del món com una riquesa cultural.

13. Manifestar una actitud receptiva, interessada i de confiança en la pròpia capacitat d'aprenentatge i d'ús de les llengües i participar activament en el control i l'avaluació del propi aprenentatge i del dels altres.

Continguts conceptuals treballats a la UNITAT 5

CONTINGUTS CONCEPTUALS EN L'ÀMBIT DE LLENGÜES A 1r D'ESO

CONTINGUTS TREBALLATS AMB LA UNITAT DIDÀCTICA Continua la història...

DIMENSIÓ COMUNICATIVA

Participació en interaccions orals, escrites i audiovisuals

- Participació en les interaccions orals, escrites i audiovisuals que tenen com a eix la construcció de la relació social a l'interior de l'aula i del centre.
- Valoració de la interacció com a eina per prendre consciència dels coneixements i de les idees, i per a la regulació dels processos de comprensió i expressió propis de tot procés d'aprenentatge, tant en activitats individuals com en les del treball cooperatiu.
- Valoració de la interacció com a eina per prendre consciència dels sentiments propis i aliens, i per a la regulació de la conducta.
- Valoració de les normes de cortesia i els marcadors lingüístics de relacions socials, com l'ús i la selecció de formes de tractament, convencions en el torn de paraula i estratègies d'interacció.
- Ús de les diferents estratègies comunicatives que ajuden a l'inici, el manteniment i la finalització de les interaccions.

Comprensió de missatges orals, escrits i audiovisuals

- Identificació de l'estructura comunicativa dels missatges: les intencions de l'emissor i l'ordre i la jerarquia de les idees expressades.
- Ús d'estratègies de recollida d'informació oral, aprendre a escoltar, saber seleccionar i valorar les diferents informacions.

- Contrastació dels continguts de textos analitzats amb els coneixements propis, abans de la lectura i després.

Expressió de missatges orals, escrits i audiovisuals

- Producció de textos orals, escrits i audiovisuals amb intencions comunicatives diverses i de diferents contextos d'espai i temps: narratius, descriptius.

- Ús de la comunicació no verbal en la producció dels discursos orals i presentacions audiovisuals.

- Ús de la conversa i de tècniques d'exploració, discussió i elaboració d'idees mitjançant l'ús d'esquemes que estructurin visualment les idees.

- Adequació dels textos als registres col·loquial o formal i acadèmic, segons el que requereixi la situació comunicativa del missatge.

- Ús dels elements lingüístics i discursius essencials per a la cohesió interna de les idees dins dels textos orals, escrits o audiovisuals: connectors textuais bàsics, concordança dins del sintagma nominal i dins del sintagma verbal amb el temps i la persona.

ACTIVITAT Continua la història...

Temporització

1 HORA a l'aula

Objectius

- Comunicació com a eina per prendre consciència dels aprenentatges i del propi coneixement.
- Comprensió i interpretació de textos orals: escolta, interpretació i resposta adequada.
- Composició de textos orals.
- Adequació dels textos al tipus de llenguatge que els escaigui.

Recursos necessaris

Material: cap.

Continguts previs: coneixements sobre l'exposició i les conseqüències socials del consum de drogues. Recomanem haver treballat anteriorment la unitat 6, "Les drogues i la societat", d'aquesta mateixa guia didàctica.

Continguts propis de l'activitat: frase d'inici i diferents papers per dinamitzar la sessió.

Metodologia

L'objectiu de la unitat és la realització d'un exercici per verbalitzar els efectes reals de les drogues en la societat.

1r BLOC: Creem una història...

 30 min

Donem a l'alumnat la primera instrucció. Es tracta de crear una història real entre tota la classe. En primer lloc, donem la frase d'inici als alumnes perquè comencin la història.

Frase d'inici:
Aquest matí, quan m'he despertat, crec que he recordat el que va passar...

A partir d'aquí, el professor va introduint diferents papers que poden ajudar a fer avançar la història o a donar-li un tomb. El professor tria en tot moment quina pista vol utilitzar i quantes en vol utilitzar.

Pista 1: Aquest matí, quan m'he despertat, crec que he recordat el que va passar... Encara ara sento els crits de la meva dona...

Pista 2: Aquest matí, quan m'he despertat, crec que he recordat el que va passar... Quan vaig agafar el cotxe no pensava que em passaria a mi...

Pista 3: Aquest matí, quan m'he despertat, crec que he recordat el que va passar... El mòbil de la feina no parava de sonar...

Pista 4: Aquest matí, quan m'he despertat, crec que he recordat el que va passar... Notava una calor que m'ofegava...

Pista 5: Aquest matí, quan m'he despertat, crec que he recordat el que va passar... Vaig passar molta por amb el que veia...

Pista 6: Aquest matí, quan m'he despertat, crec que he recordat el que va passar... Vaig perdre el control...

Pista 7: Aquest matí, quan m'he despertat, crec que he recordat el que va passar... Em vaig negar a utilitzar les meves terres per a la plantació...

Les següents pistes tenen un caire diferent a l'anterior: els alumnes les pronunciaran com a titulars periodístics o veus en *off*. El seu objectiu és ser un punt d'inflexió en la dinàmica. El professorat les utilitzarà per dinamitzar i aprofundir.

Pista 8: A Espanya moren cada any més de 50.000 persones pel consum de tabac, més que per accidents de trànsit.

Pista 9: S'ha demostrat que el consum excessiu d'alcohol, ja sigui de manera habitual o en determinats moments, pot provocar greus trastorns físics, psicològics i del comportament. El risc de patir aquests trastorns al llarg de la vida augmenta quan el consum s'ha iniciat durant l'adolescència.

Pista 10: El consum de cànnabis pot provocar trastorns mentals, com els trastorns psicòtics. El seu consum multiplica per 5 el risc de patir psicosis al llarg de la vida. Com més aviat es comença a consumir-ne, més riscos.

Pista 11: Una addicció té pitjor pronòstic de recuperació com més jove s'és quan comença.

CONCLUSIONS

El tancament de la dinàmica el farem recapitulant i apuntant a la pissarra:

Què ha passat a la història	Causes	Conseqüències

Un cop fet aquest quadre-resum, finalitzem la dinàmica amb diferents conclusions:

- Recordem la incidència que les drogues tenen en la nostra societat: accidents de trànsit, maltractament, absentisme laboral, dificultats d'aprenentatge, costos sanitaris...
- Recordem els efectes de les drogues en el camp neurobiològic: l'addicció és una malaltia que ens anul·la la capacitat de decisió. És un procés del qual nosaltres no som conscients, però sí el nostre entorn, per les conseqüències negatives que té.
- Recordem els efectes de la globalització de les drogues: cada cop la droga és més present arreu del món i és més fàcil accedir-hi. A més, hi ha altres negocis poc ètics lligats al món de les drogues.
- Recordem com afecta el cultiu de la droga els països productors: els cultivadors només s'emporten 1/25 part del preu de la droga i sovint són coaccionats perquè la cultivin.

Tutorial "Aquí en parlem"

Tal com hem vist a través de l'exposició "Parlem de drogues" (www.parlemdedrogues.org), les drogues no tan sols perjudiquen la persona que les consumeix, sinó que també influeixen en la relació de la persona consumidora amb el seu entorn i afecten les persones del seu voltant i les seves activitats: feina, estudis, etc., alhora que fan augmentar el risc de patir accidents.

Podem observar exemples de problemàtiques socials derivades del consum de drogues:

Les drogues provoquen accidents: El consum de drogues té una relació directa amb els accidents de trànsit. A Espanya, és una de les principals causes de mort entre els joves de 21 a 30 anys. El 37% dels joves morts per accident de trànsit superaven la taxa d'alcoholèmia permesa (font: Ministeri de Justícia. Institut Nacional de Toxicologia i Ciències Forenses, 2007).

La raó són els efectes que té el consum de drogues al nostre cervell, especialment en la visió, la percepció, els reflexos i, sobretot, en la valoració de la situació i per tant del perill. Com hem vist fins ara, les drogues alteren les funcions del cervell, òrgan superior que regeix la resta del cos; això afecta la nostra relació amb l'entorn i, per tant, com a animals que som, la nostra supervivència.

Les drogues afavoreixen la violència de gènere: Una de les causes de molts casos de maltractament familiar és el consum de drogues per part del maltractador. 1 de cada 3 dones maltractades a Espanya (700.000) va esmentar com una de les causes del maltractament el consum d'alcohol de qui l'havia maltractada (font: Institut de la Dona. Tercera macroenquesta sobre violència contra les dones, 2006). 1 de cada 10 dones maltractades a Espanya (258.000) va esmentar com una de les causes del maltractament el consum d'altres drogues de qui l'havia maltractada (font: Institut de la Dona. Tercera macroenquesta sobre violència contra les dones, 2006).

El consum de drogues té un efecte nociu directe al cervell. Afecta la part del cervell encarregada del raonament (el còrtex) i la regió del cervell encarregada de les emocions, instints, etc. (sistema límbic). Normalment, aquests dos sistemes del cervell estan equilibrats (raó-emoció), però amb el consum de drogues es desequilibren. El resultat és que la raó (còrtex) perd activitat, perd força, mentre que el sistema límbic (emocions-instint-impulsos) és estimulat directament per la droga i, per tant, regirà la nostra conducta.

Les drogues tenen un cost laboral molt elevat: Els costos laborals del consum de drogues són molt importants (absentisme, accidents...). El consum d'alcohol i d'altres drogues és responsable d'1 de cada 4 accidents laborals (font: Enriqueta Ochoa Mangado i Agustín Madoz Gurrupide. "Consumo de alcohol y otras drogas en el medio laboral". *Medicina y Seguridad del Trabajo* (oct.-des. 2008), vol. 54, núm. 21, p. 25-32.)

Amb el consum de drogues, el sistema límbic acaba regint el nostre comportament. No raonem. Igualment, el nostre còrtex està inhibit, és a dir, que no som capaços de prendre decisions raonadament, no valorem de manera adequada les situacions i, per tant, no som conscients de situacions de risc. Aquesta barreja de factors fa que el consum de drogues sigui un dels causants principals dels accidents laborals i que influeixi en l'absentisme.

Les drogues tenen un cost sanitari molt alt: El consum de drogues pot derivar en casos d'addicció severa i altres problemes que reclamen tractament especialitzat.

Dades de persones tractades per problemes de drogues:

(Font: Pla Nacional sobre Drogues, 2006)

Només els costos sanitaris de l'alcohol s'estimen en 1.400 milions d'euros/any (font: Ministeri de Sanitat i Consum. "Prevenció dels problemes derivats de l'alcohol", dins I Conferència de prevenció i promoció de la salut en la pràctica clínica a Espanya, 2008).

Quan una persona consumeix drogues, té el risc de patir no tan sols més accidents laborals o de trànsit, sinó també de patir addiccions i altres problemes de salut que, com hem vist en l'àmbit anterior, necessiten tractaments especialitzats. Només el tabac és el causant del voltant de 50.000 morts a l'Estat espanyol.

Les drogues provoquen problemes amb la justícia: Les xarxes de delinqüència internacional principals es dediquen al tràfic de drogues.

El 33% dels interns de les presons espanyoles (20.000 persones) ho són per causes relacionades amb les drogues (font: MSC-MIR. Enquesta estatal sobre salut i drogues entre els internats a la presó, 2006).

1.442 ciutadans espanyols estan detinguts a l'estranger per tràfic de drogues a petita escala i/o per consum (font: Ministeri d'Afers Exteriors, 2008).

La delinqüència associada a les drogues és molt important. Parlem no tan sols dels grans distribuïdors de drogues, sinó també dels consumidors o altres persones amb problemes amb la justícia per temes relacionats amb les drogues.

Així doncs, el consum de drogues afecta tota la societat, perquè genera problemes en el món laboral, despeses en l'àmbit sanitari, problemes legals, accidents i violència de gènere, entre altres conseqüències.

<p>CRITERIS D'AVALUACIÓ EN L'ÀMBIT DE LLENGÜES A 1r D'ESO</p>	<p>OBJECTIUS ASSOLITS AMB LA UNITAT DIDÀCTICA Continua la història...</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Participar activament i reflexivament en interaccions orals, escrites i audiovisuals per a l'aprenentatge i per a les relacions socials, dins i fora de l'aula i amb l'ús dels recursos de les TIC. 	<p>☒</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Produir textos (orals, escrits i en diferents suports) narratius, descriptius i conversacionals, usant procediments de planificació, elements lingüístics per a la cohesió interna de les idees, registre adequat i revisió. 	<p>☒</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Aplicar diferents procediments i formats per enriquir els textos orals, escrits o audiovisuals. 	<p>☒</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Mostrar interès per la millora de l'expressió oral, escrita i audiovisual pròpia i aliena i respectar les opinions dels altres. 	<p>☒</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Reconèixer i valorar la diversitat lingüística, amb una atenció especial a la situació lingüística que es produeix al centre i a l'entorn proper de l'alumnat. 	<p>☒</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Participar activament i reflexivament en l'avaluació (autoregulació, coavaluació) del propi aprenentatge i del dels altres amb una actitud activa i de confiança en la pròpia capacitat d'aprenentatge i ús de les llengües. 	<p>☒</p>

	Desplegament curricular relacionat <i>Què podem treballar?</i>	Recursos <i>Amb què ho podem treballar?</i>	Proposta de treball <i>Com ho podem treballar?</i>
Àmbit de llengües	<ul style="list-style-type: none"> • Comprensió i interpretació de les informacions més rellevants de textos orals, escrits i audiovisuals de la vida quotidiana i dels mitjans de comunicació pròxims als interessos de l'alumnat, amb atenció als narratius, descriptius i conversacionals. • Anàlisi pausada dels diferents codis informatius que hi ha en un missatge audiovisual: paraula, text, elements icònics, so. • Cerca del significat del lèxic desconegut a partir del context. • Contrastació dels continguts de textos analitzats amb els coneixements propis, abans i després de la lectura. • Adequació dels textos als registres col·loquial, formal i acadèmic, segons ho requereixi la situació comunicativa. 	<ul style="list-style-type: none"> • Entrevista i textos científics de la Dra. Nora Volkow i el Dr. Rafael Maldonado. • Informes de l'estudi ESTUDES (2009). • Informe de l'Observatori Europeu sobre drogues i toxicomanies (2009). • Estudi del NIDA (National Institute on Drug Abuse, Estats Units d'Amèrica). • Anuncis de prevenció de drogues. • Notícies d'actualitat. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lectura crítica, anàlisi i argumentació de textos amb continguts científics obtinguts d'altres fonts. • Visionament i anàlisi dels anuncis. • Anàlisi de notícies. • Debat. • Taula rodona.